

הנושא: חנוכה

תחום דעת - מורשת

<p>חג החנוכה מלהיב ילדים ומבוגרים כאחד. סיפור הגבורה והנס, אלמנטים של אור וחושך שמשולבים בטקס הדלקת הנרות, השירים, המנהגים והמאכלים של חג זה, מוצאים את דרכם אל הלב הפרטי של כל אחד מאיתנו ואל הלב התרבותי ההסטורי של עם ישראל.</p> <p>כוחות האור מול כוחות החושך מלווים את האדם משחר היותו ומהווים עוגן ערכי שיש בו משמעות עבורנו כפרטים וכעם גם כיום בעידן המודרני.</p> <p>בגן חילוני, הדגשים בהוראת החגים ענינם ראשית לכל בזיהוי הערכים שהחג מציע מתוך הדגשים הסיפוריים וההסטוריים של החג. מושג ה"אור" ככוח פנימי חיובי שמנחה אותנו, מושג הגבורה שמהדהד אל הצרכים של ילדים שתלויים בנו המבוגרים - להיות מיוחדים, בעלי השפעה וחותרים על סביבתם ומושג הנס שמפרנס את הפנטזיה והדימיון לנצח את המציאות ולברוא מציאות חלופית בעלת קסם וכוח משלה.</p> <p>נשים דגש מרכזי נוסף בפעילות לקראת החג, על מנהגי החג ובעיקר על שולחן החג ומאכליו- במטרה להעצים את החוויה המשפחתית, להכין את הילד להנאה ושיתוף בערבי הדלקת הנרות, משחק הסביבון, השירים והסופגניות.</p>	<p>דגשים רעיוניים</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ בכל אחד טמון "אור" – תכונות חיוביות שבעזרתן אנחנו יכולים לתרום לחברה ולקבוצה שלנו. ▪ כל אחד יכול להיות גיבור- הגבורה באה לידי ביטוי ביכולת שלנו להתגבר על קשיים, לוותר כאשר אפשר וצריך ולהתעלות מעל לסיטואציות לא נוחות ומכבידות. ▪ הנס- פיתוח הדימיון והפנטזיה הם כלים מטפחי בריאות נפש (במינון נכון). היכולת לברוא עולמות חדשים שבהם יש לילד כוח ויכולת להשפיע על המציאות ולשנות אותה. ▪ נזכיר ונסביר את הסכנות בהדלקת נרות ללא השגחת מבוגר, ואת הסכנה בשליחת יד אל להבת הנרות. 	<p>דגשים ערכיים והתנהגותיים</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ הכרות עם השירים והדקלומים של החג ומתוכם זיהוי של מנהגי החג. ▪ שיח על מושג התכנון וההכנה- כיצד מתכננים לחג, כיצד עורכים את השולחן להדלקת הנרות. מה יונח על השולחן ומדוע אנחנו מתכננים ומשקיעים זמן רב בהכנה למפגש המשפחתי. ▪ שיח על כוחות מנוגדים: אור-חושך, קור- חום.. ▪ שיח על משמעות המילה גבורה- כמעט בכל הסרטים שילדים רואים- יש גבור, שמתעלה על עצמו ומשתמש בעצמו באופן שמביא תועלת לאחרים. ▪ נחזור ונזכיר לילדים איזה חגים כבר נחגגו מתחילת השנה, כדי להביאם לתובנה שלכל חג מנהגים אחרים. ▪ במידה ויש בבית חנוכה ישנה עם סיפור מעניין, כדאי להשתף את הילדים במסיפור המשפחתי שלה. ▪ נשוחח עם הילדים על החנוכה, מדוע אינה יכולה להיות חומרים דליקים, מהי צורתה ושמות חלקיה: קנים ושמש. 	<p>הזמנה לשיח בבית ובגן</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ הכרות והכנת מתכונים אורייניים של מאכלי החג ▪ משחק בסביבוניים שונים והפעלת הגוף כאילו היה סביבון- נסובב ידיים, ראש, רגליים, בישיבה ובעמידה ובשכיבה. נבדוק האם הסיבוב נעים לנו או גורם לנו סחרחורת. כמו כן ניתן לסובב סוגים שונים של סביבוניים ולבדוק מי מהם מסתובב זמן רב יותר ולהכתירו כמלך הסביבוניים. כמו כן נבדוק מה אנחנו מכירים שמסתובב סביב צירו כמו גלגלים, חישוקים ▪ משחק בחושך עם פנסים ו"תרגול" הדלקת מתג הפנס וכיבוי. ▪ מניית הנרות וסימון כמות הנרות שהודלקו בכל יום. (מאפשר התנסות במושג המתמטי מספר עוקב) ▪ משחק בעריכת השולחן (כדאי לספק לילדים ערכת סידור שולחן שכוללת כלי הגשה חד פעמיים נאים, מפה ומפיות, אגרטל פלסטיק עם פרחי פלסטיק, פמוטים, חנוכה ונרות חנוכה וסביבוניים) ▪ הילדים יתרגלו סידור שולחן על שולחן קטן או על הרצפה. אפשר גם לגזור ממשטח סול סופגניות ולביבות. ▪ ציור בצבעים חמים (אדום, צהוב, חום, כתום) ציור עם שעוות גיר, ציור עם סביבוניים טבולים בגואש. ▪ נושא נלווה שעולה מתוך העיסוק בחג הוא נושא שמן הזית ששימש חומר גלם להדלקת האור. זהו גם זמן המסיק לטובת המטיילים בשבתות. 	<p>הזמנה לפעילות בבית ובגן</p>

כשהייתי בת שש ביליתי אחר הצהריים עם סבא וסיפרתי לו על מה שלמדתי בגן לקראת חנוכה.

שאלתי אותו אם גם הוא מכיר את סיפור החנוכה.

"סיפור החנוכה", אמר סבא, "הוא סיפור המספר על חושך ואור ואנשים סיפרו אותו בתקופה זו של השנה". "למה? סבא?" שאלתי. "כי חורף הוא זמן של חשכה ובחשכה אנשים מספרים זה לזה סיפורים על אור – כדי לחזק את תקוותם".

סבא לקח אותי לחדר העבודה שלו והוציא חנוכיה גדולה עשויה כסף. הוא הוציא קופסת גפרורים ונרות ונתן לי להחזיק נר אחד ושם נר אחד בודד בחנוכיה.

"הלילה" הוא אמר "הוא נר ראשון של חנוכה – לכן נדליק נר אחד".

סבא פתח את ספר בראשית ואמר- "הסיפור הראשון על אור וחושך שאנחנו מכירים הוא סיפור בריאת העולם": "הארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלוהים מרחפת על פני המים. ויאמר אלוהים- יהי אור. "

הסתכלתי בסבא. פניו זרחו מכוון של המילים. הייתי מרותקת.

" ככה התחיל העולם, נשומל'ה, החיים וכל ברכותיהם התחילו עם מתנת האור של אלוהים."

"עכשיו" הוא אמר, "אני אכבה את האור ויהיה כאן חושך כמו שהיה בבראשית ונראה איך תהיה עבורנו ברכת האור".

"ואתה תהיה פה לידי – סבא, בחושך?" "בוודאי, ילדתי" השיב, "אני אהיה פה וגם אלוהים יהיה פה. אמרי לי שתהיי מוכנה להתחיל".

כשהנהנתי, סבא כבה את האור וכעבור דקה הדליק את הנר שבידו. יחד אחזנו בנר והדלקנו את הנר שבחנוכיה.

שמונה ימים הדלקנו נרות. ואני זוכרת את החוויה כיפה ומיוחדת כל כך שעיני מתמלאות דמעות.

"סבא", אמרתי, "הסיפור של חנוכה מספר שאור האלוהים דולק בחשכה אפילו ללא שמן", "ואכן זה כך" אמר סבי, "זהו אחד הניסים של האור. אבל יש עוד. בכלנו יש מקור של אור. כך אלוהים ברא אותנו. כאשר אלוהים אומר: "ויהי אור", הוא מדבר אלינו באופן אישי, הוא אומר לנו מה אפשרי, איך נוכל לבחור את דרך חיינו.

אבל נר אחד לא מפיץ הרבה אור בחשכה. אלוהים לא רק נתן לנו הזדמנות לשאת את האור, אלא גם נתן לנו את היכולת לשלהב ולחזק את האור זה בזה, להעביר את האור. וזו הדרך שבה אור האלוהים יאיר בעולם לנצח."

אחרי הרבה שנים גיליתי שפעמים רבות אנו מגלים את מקור האור שבנו רק שמחשיך ובכל אחד יש מקום המסוגל לשאת את האור. זאת האמת.

ב. יצירת נר מקלמנטינה. את החלק העליון ניתן לחרוץ ולחורר בכל מיני דוגמאות.

לביבות תפוחי אדמה

מצרכים

3 תפוח אדמה מגורדים
במגררת-

3 ביצים-

2 כפות קמח-

מעט מלח-

שמן לטיגון-

ההכנה

לערבב בעזרת כף את החומרים בקערה
ולטגן במחבת.

בתאבון